

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhét napos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál készíttetik.
A nyilatkozati cikkek sora után 30 kr. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

A Kis-Küküllő mellett, oct. 18.

Az embereknek sajátságos jelleme, hogy némely ember örökké elkécsk, más pedig, ha valamit tesz, soha teljesen nem teszi, s ez által nemcsak önmagának okoz nagy károkat, hanem másoknak is.

Ezen jellem nemcsak egyes embereknél található fel, de fel testületeknél is; pedig megfontolhatnánk, hogy egy helyes időbeli engedés sokkal kevesebb áldozatba kerül, mint az elkésztés, s egy maga idejében tett engedés többet ér, mint később a legnagyobb bőkezűség.

Nagyon gyakran egy félig roszul véghez vitt munka sokszorozva kerül többbe, mint ha azt eleintén jól csinálták volna.

Ha a kormány eleintén, midőn a vallomány könyveket behozta, ezek helyett a határok egyes részeit mérnökkel vétele volna fel, úgy ez ország lakóinak kevesebbe került volna, mint eddig került a vallomány könyv behozatala, a némely helyt többszöri lánczsal való felmérés, rectificatio, verificatio, a földteher és katastrál hosszas és terhes munkálata, a megtörtént és történetű tagosítási erdő és legelőkülönbszakításokra tett és teendő költségek, s e mellett a kormányának egy biztos alapja lenne az adóra nézve.

Ha a kormány a kárpótlást és dízma megváltást egyszerre adta volna ki, mint a többi tartományokban, s nem részenként, úgy több millió maradt volna meg a birtokosság kezébe, mert nem lett volna kénytelen elfecsérelni, s ez által a birtokosság, ha egyebet nem is veszünk számításba, elég fontos az, hogy így képesebbé vált volna minden birtokos az adót fizetni, a mi nem csekély nyemrény lenne a kormányra nézve.

Ha a kormány egy meghatározott terv szerint csináltatta volna az utakat, nemcsak száz meg száz ezer napszám kímélődött volna meg, de számtalan föld nem ásatott volna egybe, hanem azon szorgalommal, melyet kifejített a kormány az utak csinálása körül, jelenleg az országot érdeklő minden utak készen lehetnének.

Jelenben pedig, a mint a köz hír beszéli (igen is a köz hír, miután hírlapjaink ezen egész országot érdeklő ügy megkezdéséről egy szót sem irnak *) egy bizottmány működik a Maros mellett annak szabályoztatásában; de a mi nagyon sajnós, azon hír is terjedt el, hogy ezen bizottmány csak a kigyózásokat akarja átvágtatni, minden zsilipek felállítására nélkül, s még kevésbbé kíván kánálizálni.

Ha a két Küküllőnek serpentinái keresztül vágatnának, ámbár ez is egyes malmak gazdának nagyon is sok kárt okozna, de a Küküllő mellett lakókra nézve felszámíthatlan hasznát idézne elő, még pedig a nélkül, hogy az országnak ebben kára lenne; mert az átvágásokkal a kiadások nagybárra megszünnének, s ez által sebességet is nyernének a folyók, minek következtében a hó és esőzések által előálló víz sokkal hamarabb fogna lefolyni, mint az előtt; de miután a Nagy-Küküllőn nagyon csekély mértékben foly a tutajozás, a Kis-Küküllőn éppen nem, így ez országos érdeket éppen nem sértene.

De nem így áll a Maros ügye, mert ha azon oly szabályozás történik, mely a tutaj szállítást akadályozhatná, vagy még végveszéllyel is fenyegetné, úgy az már országos ügygévá válnék, miután a tutajozás majd nem

*) Közlebebről vettünk, és adunk közre erről tudósítást. Szerk.

egyedüli vagy minden esetben leglényegesebb, és oly activ kereskedése hazánkban, melynek már csak csökkenése is roppant kárt okozna.

Ezért engedjen meg a tisztelt bizottmány, hogy én, mint laikus veszem magamnak azon bátorságot, hogy felszólítsam, mikép fontolóra vette-e: ha a Marosnak csakis serpentináit vágatja keresztül, mivé fog ez válni? gondoljon vissza 1861- és 62-re, midőn a serpentinák mellett is az évek nagyon rövid részében mehettek a tutajok. Jelenben a Maros esése M.-Vásárhely és Ludas közt 100 ölre 3-4 hüvely, már ha keresztül vágatnak a kigyózásokat felszámították-e a bizottmány meny-nyi sebességet fog nyerni a folyó, melyet még nevelni fog a gátoknak leszállítása; és ezen sebesség által nem fog-e a hó- és esővíz oly sebesen és hamar lefolyni, hogy a Maros, mely magában kised viz, alkalmatlanná fog válni a tutajozásra?

A szabályozásnak természetes következtése lesz, hogy a Maros medre lejjebb fog szállni, melynek ujra természetes következtése, hogy a gátokat is nemcsak lejjebb kell szállítani, de törpébbé kell kötni, mi által két gát közt levő víz mélysége nagyon is fog apadni.

Ha a bizottmány mind ezen factorokat egybeadja, és így közép számítást vészen véghez, úgy azt vélem azon vég eredményre fog jutni, hogy a Maros mind hó olvadáskor, mind pedig esőzés után nagyon kevés ideig fog oly állapotban lenni, hogy rajta tutajozás folyhasson, és egy csekély vízzé fog válni, mely a főzélnak többé meg nem felel.

Csekély véleményem szerint sokkal helyesebb lenne a szabályozást egy kánálizálásal egybekötni, mert csak így lenne remélhető, hogy minden cél el lesz érve; azon esetben a környék biztosítva volna az áradásoktól, a Maros pedig nemcsak malmok hajtására és tutajozására lenne alkalmas, hanem a földek öntözésére is lehetne használni. Ha pedig ez nem kivihető, úgy legalább, ha a serpentinákat keresztül vágatják, építessenek zsilipeket, melyek által a vizet lehessen fel dugni, hogy tutajozásra alkalmasnak maradjon.

Igenis előre tudom a feleletet, hogy megte-
nnek, de nincs pénz. Ez igaz döntő ok arra, hogy nem lehet úgy szabályozni a mint kellene; de nem ok arra, hogy oly szabályozás vitessék véghez, mely ugyan kevesit fogja az áradásokat, s az utakat egyenesebb vonalba vihetnének, de az ország-
nak legjövödelmesebb activ kereskedését tönkre juttatja. Ennélfogva is inkább ne történjen semmi, mint oly valami, minek haszna csekély, kára pedig igen nagy lehet.

Pontos kiszámítás nélkül nagyon is bajos előre meghatározni, hogy a tutajokért fizendő bér, melyet minden tutajjal bíró örmöl fizetne, ha akadály nélkül vihetné tutaját, nem különben a malmak gazdái is egyes kerekieit jószíjjal fizetnének egy meghatározott összeget, hogy gátokat ne legyenek kénytelenek tartani, az öntözésre szükségesített víz haszonbéri, valamint az áradástól megmentett földek kamatai nem fedeznék-e a reá fordított költséget?

De, ha ez mind nem fedezné, úgy maga az ország hozhatja azon áldozatot, hogy oly jövödelmi forrást teremtsen, melyből a hasznát nemcsak azon környék huzzza, hol a tutajokat vágják, hanem az egész ország, mely jelenben is már a pénztelenség főfokát elérte.

H. H.

A nemzeti színház-épület átalakítása.

(D) Nemzeti művelődésünk egyik temploma nemzeti színházunk, mely a nemzeti nyelv

művelésére, a társadalmi modor finomítására, a kedély nemesítésére szintgy hivatva van, mint arra, hogy a nemesebb élvezetek és szokások után vágyódó műveltebb rétegeknek időtöltést szerezzen.

Az embernek nem csak teste táplálkozik, a művelődés a' só fókán felül álló rétegek mulatlanul lelki táplálékot igényelnek; mert ott, hol a test reggeltől estig nincs elfoglalva kifárasztó munkával, hogy élvezetét már csak a nyugalomban keresse, ott a lélek is kezd soványogni saját élvezetei után, a mi, ha ki nem elégítettik, buskomorság és unalom vesz rajta erőt, s ez unalom és buskomorság elűzése végett az emberek oly eszközökhöz és szórakozásokhoz folyamodnak végre is, melyek a testet és lelket eltemptik, megölik.

Kelet azon népei, melyek despotismus és hierarchia alatt élve, a műveltségtől el vannak zárva, irodalommal, művészettel nem bírnak, a sok nejtűség kéjmámorába, s a hevítő tárgyak, minők az opium — haschis — s mámorosító fűszerek és italok élvezetéből merültek el, s századok óta tűzve a lélek ily elatlatását, elsatnyultak testileg és lelkileg; míg nyugati irodalma, művészete, műpára, kereskedelme friss erőben tartja, a mozgékony, életrevalóság s eszély párosul élvezeteivel, s társadalmi életének a színház — az irodalmi eszmék ezen képletesítő intézvénye — legfontosabb tényezőjévé vált, melyre a jobban rendezett államok milliókat áldoznak.

Nálunk ezen szellemi adó is közvetlen a nemzetre, sőt abban csaknem kiválólag annak nemesi és polgári rendjére esett; de már több félszázadánál, hogy a nemzet műveltsége követel s léteit is ez intézetet.

Zivataros másfél évtized megrongálván anyagi viszonyainkat, a nemzet kiadási képességét a szellemiekre tetemesen csökkentette; hanyatlásunkat leginkább éppen az irodalom s az azzal kapcsolatos intézmények érzik, s a részvételest, fájdalom mind általános panasz hallható.

Annál kedvesebben vehetjük, hogy éppen e lenyomott korszakban, nemzeti színházunk ügye új lendületet vett. Az épület maga legnagyobb részben át van alakítva, s a mi Erdélynek méltó dícsőségére válik hazai, sőt éppen kolozsvári építész által, s annyira hazai anyagokból, hogy az e célra kiadott 25-30 ezer forintból alig hat-hatszáz ment királyságunk határain kívül.

És most már mindenki tudhatja, hogy Kagerbauer Antal ur igen sokának reménye fellet feladatát kellően megoldotta, s színpadunk mechanikai átalakulásában összehasonlítható a legkitűnőbb európai színpadakkal; a ki az építkezés részleteit megvizsgálja, az azonnal fölfedezheti az építőmester hosszas és alapos tanulmányozását, s az összealkotásban való correct fel fogását.

Vizsgáljuk meg a színpadot. Az előfüggöny, mely ekkorig több ember erővel s lassan volt felhúzható, most az erő egyensúlyozása által egy ember által villámgyorsan vonatik fel; a menyezet és oldalfüggönyökkel a változásokat egyszerre eszközölbetni, a miáltal mentve van a közönség azon hosszas várakozástól, melynek eddig a változás alatti ugymondható építkezéseknél volt kitéve.

A menyezet függönyök fönn a karzatban egy kötély segítségével egyszerre ereszkednek alá, s ugyanekkor a színpad alatti gépezet által egy-két ember erő az oldal kulisszákat, melyek vasutara alkalmazvák, egyszerre gördíti elő, s a menyezet és oldal díszlet kezelői egymással sinorok által érintkeznek, hogy egyszerre cselekedhessenek, s nehogy az erőt ábrázoló oldal díszletekre a csarnok menyezetet bocsátassák a' stb.

A sütyedők, melyek egyest, egész sort, sőt egész tömeget is alávitethetnek, igen szép technikával alkotvák. A padlat egyszerre nyílik szét s áll elő a sütyedő, s a lesütyedett zsinór felett megint egyszerre csattan össze a padlat, a mint ez minden nagyobb színház-
nál látható.

Egyszóval az erőkimélés, a gyorsaság kívánatának a színpad mechanikája tökéletesen megfelel.

A fűtés a színpad alatt tűzmentes boltozat közta meiseri rendszer szerint van elintézve. A terem többi része szintén a meiseri rendszer szerint fűttetik. E célból az építész a földszint és zártszékek alatt tetemes építke-

zést hajtott végre, csaknem a zenekar alatt erős biztos folyosó vonul el, a melyre nyílik a földalatti kemenze szája, a hol a gyuladás veszélyétől félni nem lehet. A meleg e kemen-
czéből oszlik szét melegítő csatornákon, melyek egyike a földszintre, másika az előfolyosókra van vezetve.

Magába a kemenzébe a léget részint a színház épületből, részint, ha ez igen meleg volna, a szabadból vehetni, a mire külön csővel vannak ellátva. A kemenzéből szétáradó meleg a földszinten megy fel vas rács között, mely a játék alatt, midőn a közönség begyűl, alul illó gépezet segítségével vas ajtó által elzáratik.

A kemenze szájától jobbra van a kút, melyből a víz szétvezetettik véletlen gyuladás esetére.

A zenekar szintén elkülönítve van, a lámpák a színpad előtt alá- és felbocsátatók, s az éj így sokkal hüvebben előállítható. Az egész színpad sokkal alább van eresztve most, mint eddig volt, s utána a zártszékek és földszint is, és így a földszinti pábolyok magab-
sáiban fektűsznek, s a látást a földszinti népesség magassága nem akadályozza a páboly-
vendékekre nézve.

A színházi választmány az előbbi építkezés tervénél tovább ment, miután az építész elég jutányosan vállalkozott egy pótépületet vonni a színház oldalába, hol több szükségelt szoba és áruboltoskák létesíttettek, s e mellett a színház sokkal díszesebb s nagyszerűbb külalakot nyert, annyira, miképp most csak inkább lehet fájlalni: miért nem helyezték atyáink ez érdekes épületet valamely nyitabb utcába.

E szerint a színház legfontosabb részei hazai építész által rendezve vannak, úgy a mint azt külföldiek által el lehetett volna érni, az építés egyharmad részszel kevesebbe került, a mű mechanikus compositiójának, valamint célszerűségének érdeme és dícsősége hazánkfiak s nem idegenek, s a kiadott pénz a hazai iparosok s munkások közt oszolván szét, szegény hazánk erszényében maradt, a mig más utakon kívándorolna.

Ennyi előzményért méltán örvendhetünk a már jól belátható s megítélhető eredménynek, s örvendünk, hogy színházunk belszerkezete már a célszerűség minden kellékével bír, kivéve a díszleteket, melyeknek hiánya már most még érezhetőbb lesz.

Vajha a színház szellemi érdekei is nem sokára jobb lendületet vehetnének, hogy benne a hazai irodalom, a hazai élet s a nemzet előtt ismert óskori és jelenlegi jellemek, a hazai szokások, erkölcs és sajátságok képeznék a valóban nemzeti szint és zamatot.

Konstantinápoly, oct. 10.

Magasztos elhivatás missionariusnak lenni, olyannak t. i. mint a mi Moldovában működő missionariusunk t. Czelder Márton ur, a kinek egyetlen érdeke a népek erkölcsi haladása, a kinek léte minden percében más gondolata nincs, éjeleit (melyekből csak négy órai időt enged az álomra), mind ezen ügyre használja fel, semmiféle élvezet, vágyalom nincs ez egyen kívül benne. De van aztán még határozott erős akaratja az eszményített terv kivite-
léhez, így érkeztetett el ezen még most is fiatalnak látszó ember — eddigelő is — Moldovában két templomot és négy tanító intézetet építeni. És ezen örökösön lelkéhez csatolt ügy hozta Konstantinápolyba is; valóban is itt minden felekezetenek van temploma és tanító intézete, csak a magyarok vannak elgyatott állapotban, mely okon van közöttük olyan is, a kinek hite vallástalansággá változott. Terhes, rögös macakassággal kell itt küzdenie, de a melylyel ezen t. missionariusunk erős lelke és bekeztetése meg tud birkozni. 25-dik sept. érkezett ide, azonnal felkereste az itt levő különböző missioikat, és az itt lakó magyarokat lakásaikon és meghívta őket oct. 2-kára templom tartásra egy református szellemű templomba a hollandusokéba, a hol a nevezett napon az Ur asztala fel volt készítve, az orgonán Jori Antal ur működött, kántor pedig a mi t. missionariusunk volt, a ki éppen olyan jó kántor tud lenni, mint a milyen jó lelkész. Ötvennégyen gyűltünk be magyarakul, de a kik között más hithez tartozók is voltak. Elkezdődött a templomi szertartás és az szívet megható, buzdító volt, s midőn t.

missionariusunk könyörgött és prédikált, a nép közt elérzékenyült sziszegések hallatszottak, olyan is volt az, a melynek mondatait, mint az agendát éppen oly helyes volna örök emlétkünkbe tartanunk. Tizenkét férfi és négy nő jelent meg az Ur asztalánál (mert nincsenek ezen idő táján mind itt Péran az ezen felekezethez tartozók). Oly buzgó volt ez a szeretés, hogy lehetett hallani más hiten levőktől ezen szavakat: „Sajnálom, hogy én nem tartozom ezen felekezethez.” A kik pedig ahoz tartoztak, azok közül hallható volt ezen mondat (kijövet a templomból): „Ilyen boldog napom nem volt már 15 évtől fogva”, s kijövére a templom udvarára, megelégedés testvéri szívéllyel lehetett látni mindenki egyén szemében.

Azon nap estéjére hitsorsosaink a mi t. missionariusunk szállásán összegyűltek, a hol a lelkes ur szokott érdekes és önként jövő beszédet tartott, így említve a többek között ezt: Kedves testvéreim! a ti gyermekeitek vallás és tanító intézet nélkül el lesznek idegenedve a hazai földtől, ez hozott engemet hozzátok. Azonban egyesületi erő nélkül semmit sem tehetünk, azért a kik közületek ez ügyet pártolni akarjátok, felsegítésel is járuljatok ahoz, ki-ki a maga tehetsége szerint. A mi a gyűlés által el levén fogadva, minden tag a jegyzőkönyvbe beírva nevét, kötelezte magát minden hónapban az általa beírt összeg fizetésére; következett azután, hogy a gyűlés egy más közlő választott gondnokot, pénztárnokot, ellenőrt, jegyzőt és három egyházit, s midőn ezek meg voltak választva, ünnepélyesen fel is eskette, áldást mondott reájok, s másnap már volt vége ekkézsia ládájá, és különféle jegyzőkönyvek.

Igy végződött ezen első működés jelenben, a jövőben pedig tavaszra ígerte t. missionariusunk idejövését, a megkezdett munkát folytatandó. — Hozza Isten! (Folytatjuk.)

Szebeni dolgok.

N.-Szeben, oct. 19.

Erdély új felosztása felett a nézetekben egész bábeli zavar mutatkozik, s ez igen természetesen, miután az annyi régi országgyűléseinken fenforgó tárgyalás alapos előtanulmányozást szükséges, s egy észszerű politikai beosztást annyi történelmi jog és érdek követelése mellett valóban egy gyűlés alatt rögtönözni lehetlenség is.

Az e tárgyban kiküldött bizottmány bevége munkáját. A bizottmány többsége a kormányjavaslat fonalán ment azon különbséggel, hogy a székváros két megyébe osztás, u. m. m.-vásárhelyi, udvarhelyi, csiki és marosvásárhelyi kívánja osztani; azután természetesen egyes helyiséget más megyébe adtak transponált. A bizottmányból kiszakadt két minoritás, az egyik románokból, a másik szászokból áll, az utóbbiak inkább egy néhány helyiségnek a szebeni hatóságtól történt elszakítása miatt riadtak fel a többség megállapodása ellen; a másik (román) kisebbség, a mely áll Móga Demeter, Boheczel Sándor, Balomir János és Popasu János urakból, lényeges változtatást indítványoz, s a megyék közötti arányra törekszik. Indítványoz 15 megyét, u. m. 1) a szolnokit 163,078, 2) a kolozsvárt 136,414, 3) a tordaiat 105,634, 4) a fehérmegyeit 160,624, 5) hunyadi 193,803, 6) sz. sebesit 108,850, 7) szebenit 199,788, 8) fogarasi 86,096, 9) brassóit 112,949, 10) a háromszékit 120,520, 11) csikot 100,205, 12) a sz. udvarhelyit 87,219, 13) a marosit 85,964, 14) a régenit 190,160, és 15) a naszdóit 92,390 lélekkel.

Az eltérő nézetek miatt e tárgy felett élénk vitákat várhatni.

A mai gyűlésen az erdélyi orsz. alap költségvetéséről 1863. novemberétől 1864. decemberig, valamint az 1865-ről szóló törvényjavaslat olvastatott fel és fogadtatott el harmadik felolvasás után.

Ezzel napirendre jött a bizottmány az erdélyi kárpótási pénzalap 1864-ik évi költségvetéséről szóló javaslata, melyre nézve az általános vita megnyílt, s tizenegy szónok beszélt jobbadán kiemelve az erdélyi kárpótás nagy voltát, s az országnak abból eredő szegényedését, keresték a módokat és eszközöket, hogyan lehetne e bajon segíteni? Szavazatra azonban nem került még a dolog, s a vitaközlést holnap folytatják.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Gyula-Fehérvár, oct. 15.

Haynald püspök emléke Gyula-Fehérvárt.

Elérzékenyítő és maradandó emlékü napját ünnepeljük meg a múlt iránti kegyeletnek, a jótékonságnak és halálnak, az elválás és búcsú érzelmeknek. Volt kegyelmes főpásztorunk, Erdély epochális püspöke, a nagy egy-

házi férfi és honfi, most már karthagói érsek ft. Haynald Lajos ő ümlágnak emlékenél támadnak az események változó fordulatát által meghatott lelkünkben és elérzékenyült szívünk mélyében ezen érzelmek.

Ha valaha, miért ne vallanók főképpen jelenleg be a fiui engedelmisséget és szeretetet, melylyel ezen püspök és jó atya intézkedéseit fogadók és kísérők, azon kitűnő tiszteletet és hódolatot, melylyel a ritka erélyű és lángeszű férfit s egyháznagyot bámuk; azon honfui vonzalmat, ragaszkodást és szeretmet, melylyel e tiszta meggyőződésű hazafi, zászlótartó és előharcos magatartását és működéseit kísérők, melylyel irányában viselték s rajta lelkesedéssel, észszel és szívvel csingének?

Összinté lélekkel adunk szabad folyást felismerő és háládatos meggyőződésünknek s adnánk voltaképpen, ha azt a meghatottság, a mult és veszteség, az öröm és búsongás, a hálás emlékezet és „Isten hozzád” ezen perzeiben méltóképpen tehetők. De szívünk érzékenyebben, hangosabban dobog, szemünk könnybe lábadnak s ajkaink a benső méltó kifejezése elhal... S nekünk oly jól esik ezen állapot, mely szó nélkül is eléggé s eleget tolmácsol.

Tekintszen ezen egyházmegyének minden alattvalója, ez edes kis hazának minden valódi polgára vissza a pályára, melyet Haynald ez egyház és hon nem mindig derülhetett egén világító és melegítő napként futa meg; vagy ha valakinek gyöngébb alkotás szemei e fény s hív kíséretét nehéz és fáradságosnak tartanák, állapotjék meg itt a vén Mámó tövében s tekintsen emlékedett lélekkel azon jótékony sugarakra, melyeket a gyönyörű esthajnal kíséretében a már-már végepp láthatárunkról leáldozó fényes nap az általa hűvel ölelt vidékre szerető búcsú-köszöntéssel vissza-visszahint: s akkor szükségtelenek is lesznek szavaink

Nem szólunk mi, szólanak a tények.

Ma 25 éve annak, hogy Haynald áldorrrá szenteltették, s 12 annak, hogy a dícsőemlékü tunsádi Kovács Miklós erdélyi püspök halála után a hebroni cím. püspöki címet letevén, mint Erdély püspöke, ennek jogai s kötelei élvezetében, illetőleg érvényesítésébe lépett. Kegyelettel és mindig jót téve ülte meg s emlékeztette a nagyemlékü püspök ezen évfordulati napot; mint arról a mult évben is e lapok hálás tudomást vettek.

Az idei évfordulati nap volt az, melyen ő nmaga a néhány évvel ezelőtt általa alapított és adományozott s azóta a nőem ifjú reményeinek nevelése s tanítása terén oly emberséges stikert eredményező irgalmas apáca kolostor mellé fiók-intézzel, szintén általa nagylelkűen alapított s adományozott püspöki kórodát ünnepélyesen megnyitandó s a szenvedő emberiségnek átadandó vala.

Azonban fájdalom! szomorúan ismertté vált eredmény folytán kegyes és nagylelkű püspöktől megfosztatván, az évfordulati ünnepély helyette a jogilagos capitalaris helyettes ft. Ráduly János nagyprépost ur ő mlga végéze, s így eszközölődik egyszersmind, hogy a nagy alapító e hozzá oly méltó emberséges intézetének, az emberség valódi szeretete oly dícső monumentumának ünnepélyes megnyitása egy érzékeny búcsú-ünnepély színeté vegye föl, melylyel szívünk és lelkünk az éppen ez idejűleg edes miénknek lenni megszűnt kiváló főpap s jötevő iránt fejezé ki öröklálját, s érzékeny, megilletődött szívből szakadt „Isten hozzád” jött.

A nap ünnepélyes szónoka mlgs Lönhart Ferencz praelatus és kanonok ur volt, kit, ha németül beszélt is, meglehetett érteni. Kezdetűsán, érzelműl árongó szívvel, nedves szemekkel, s a szó szoros értelmében „rebegő” ajakkal tolmácsolta az egyház anyai, illetőleg a volt főpásztor atyai gondoskodását, mely a szenvedő emberiség testi és lelki javát egy irgalmas nénék által kezelendő kóroda által ily közvetlenül szándékolja és eszközözi. A praelatus ur beszédjéből egyszersmind ki lehetett venni azt, hogy az övét áldással tetéző atya intézkedések egyuttal az elválás búcsú tényei, melyek az atya távozta után jobbra a család tagjaira nézve is kilátásban szoktak állani; miut legalább jelenben a mlgs praelatus urra nézve Kolozsvárra való megválasztása által igen megfelelő kilátásban állanak *).

*) Sajnáljuk, hogy a „Kol. Közlöny”-nek a kolozsvári papválasztás menetét közlő és egészen pártszellemű tudósítása oly hiányos, hogy tendenciát éppen úgy nem értjük, mint a választásnak általa adni szándékolt chaszást. Kíváncsok lenne ez érdekében egy más pártszínezetnek is megszólalnia; legkiváncsabb pedig egy illetékes jogtudósnak bennünket ugyan e lapokban a választás jogalapjára nézve tájékoztatnia. T.

*) Ugy hisszük, hogy a tudományos dr. Szabó ur nyilatkozata, értesítőnkével összevetve, e kíváncsok megfellelt. Szerk.

A hívők serege ünnepélyes menetben vonult le a várból a városban levő kóroda színhelyére. Kár, hogy a czéhbeli polgárságot ezen a város közvetlen érdekét kifejező tényről is oly vékonyan, úgy szólva, semmiképpen sem képviselve vettük észre, mint például a minő silánysággal a helybeli legény egyetli mozzanatokot is kíséni szokta; míg a városi tanács élénk diszszel tanúsítá e tény jótékony közrehatása iránti részvétét. Szintén kár volt másfelől az, hogy a nagyon szépen indokolt s gyönyörűen szóló alapító-okmány csak német nyelven olvastatott fel oly közönségnek, melynek fele abból nem értett többet, mint a mennyit abból ft. Ráduly János prépost ur ő nagysága előző, és azt kísérő szép s a percek befolyása alatt megható magyar beszéde megértetett. Az eredetnek lefordítását egy hű másolatban igen könnyen és annál kíváncsabbabban lehetett és kellett volna eszközölni, minél hűbben venné annak olvashatását példa tekintetében s tudományi szempontból is maga a nagy közönség.

Ez okmány értelmében e kóroda minden vallás, nemzetiség, nyelv, rang és nem különbségi tekintet nélkül alapítottatott az oly szenvedők számára, kiknek ápolását az irgalmas szerzet szabályai szerint elvállalhatja. A szép telek, annak szép, nyílt, világos csarnokkal, melléképületekkel s minden szükséges butorral való beruházása került 12,000 ftiba; a kamalozó tőke pedig 28,000 ft; mely összeg kamatai fejében egyelőre 8 ágy van berendezve s felszerelve. Az intézetnek, önként értetik, hogy rendes orvosa lesz; a betegek ellátására pedig a szatmári anya-kolostor éppen a napokban két, a honi nyelvekben jártas, kedves nénikét küldött. Így a helybeli irgalmas apáca-szerzet 7 tagot számlál, kikre való egy tekintet is az emberszerető Üdvözítő irgalmassági „ön-zestelen” megtestesülését láttatja.

Ez Haynald némes lelkének legszebb emléke Gyula-Fehérvárt, kinek, mint már nem a miénknek említésénél könnybe lábadtak szemünk; ki az élet valódi geniusa volt köztünk, s ki, mint a szónokoló nagy prépost ur őt az evangélium szavaival oly dícsőn jellemzte: „át ment közöttünk, jót cselekedve.”

En is gyermeki rebegő ajakkal mondom a hálás közönséggel: áldás e kegyes püspök és nagy honfi emlékére! s adja az ég, hogy nem legkedvezőbb helyzett egyházunk és hazánk egy jeles utód beállása folytán a Haynald hiányát érzékenyen meg ne érezzel... Tunsádi.

Csik-somlyó, oct. 4.

A csik-somlyói rom. katolikus székely főgymnasium s tanító képezde püspöki bizottmányának hazafias és nemes elhivatása levén, ama tanítélet pénzalapja gyarapítására megajánlott összegek befizetése iránt az ajánlat-terés értelmében minden szükséges lépéseket megenni: felhiva érzem magam — mint ezen iskolai alap pénzügytője és ügyvéde — nem csak a nagy közönséggel általában, de különösen azon nagy kegyű jőtevőkkel is tudatni, kik a serdülő székely nemzedék közti tudomány fölvirágzására jótékony pénz adakozásait bár megígérték, de még be nem fizették, hogy nem mulasztotta az irt pénzkezelő püspöki bizottmány ebbeli kötelezettségét el, felhíván több rendekben és e lap hasábjain is folyó évi ápril hóban kibocsátott felszólításában minden egyes adakozókat, s ígértetvő testületeket és közönségeket tett önkényes ígéreteknek az ígért összegek befizetése általi valóstására, s ez utal fájdalommal kényszerűl nyilvánítani, miszerint nem tekintve, hogy a részletfizetésekre minden ilyenü ígértetvők által önkényű kitűzött leghosszabb — öt évi fizetési határidő már 1863. oct. 4-dikén lejárt, ama felkéréseknek várt eredménye nem lett, mivel némelyek által bár egészben — kiknek honfui közzünet — mások által csak részben, de többek által semmi részben nem fizettetett, mi okból kényszerült sokszor irt bizottmány intézkedni, miszerint minden egyes ígértetvő hivatalos uton figyelmeztetések önkényes ígértetnek befizetésére.

Dicső nevű jőtevők! hazánk fényes nevé nagyjai!!! s minden jó és nemes cselekedet hönöz községek, s egyesek és testületek elől-járai!!! Ti tudátok, midőn ígértetiteket tetétek, hogy a tudományok nem csak egyesek, de az egyesekből álló nemzetek lelkének is becsületet szereznek, s hogy az által előmozdítván a komoly tudomány terjesztését a székely sarj között; az értelem fátylájával világítva, utunkon bizton vezérlelnének oda, hol e nemzet nagy, nemes és dicősből lehet, mint volt valaha, kitisztazzák a vegyert, s nem vezetend a véletlen többé a tatóngó, mely örvényezésére, s ezen tudattal buzdítatva, újból felkértek hazafiai tisztelettel, még mielőtt a hivatalos felszólítást megkapnátok, önkényű ígértetiteket bevalósítani, hogy nagy lelki önkényes ajánlataitok dícső fénye az által homályt ne szejvedjen. Azon edes öntudaton

kivül, hogy szebb és nemesebb czélra nem adakozhatni, mint a lélek kímélésére, nyugtasson meg minden hátralékos ígértetvőt a befizetésnél azon remény, hogy adott szavát s becsületbeli kötelezettségét teljesítette, s hogy az utókor áldani fogja, ki a jobbik intést követve mindég a tudomány s törvény örvényén legbuzgóbb hazafias érzelemmel baladni szokott székely törzs sarjának az értelem hazáját még jobban megszerző, hogy unokáink istápai leundnek a későbbi ágaknak, s öröm könnyek közt beszélhetendik a háladáatosok el, mily nagy férfiak emelkednek naponkint a nemzetből föl; tapasztalni fogják miképpen balad az ipar, tudomány, kereskedelem, művészet, gazdaszat, s könyezve fogja bizonynyal a székely maradék az ily jótékony adakozók sirja fölé a hantot rakni, és a háladátság elenyészhetlen emlékoszlopát emelni, s íhletett kebellet elmondani az ilyenről: „Ő is egy volt azon jobbak között, kik a székei nemzet s benne e hon felvirágzásán működtek, áldás poraira.”

Mindezeket megfontolva, előre tehat, fel az áldozatra, ti dicő hazafiak, kik tett ígérteteket még egészen be nem adátok, s kik e hont alapító Árpádok méltó utódai vagytok, s törekedjete, hogy ígért filéritek akár a k.-fehérvári mélt. püspöki tanács, akár illethez egyházkerületi esporességeitek utján, akár pedig közvetlen alóirt pengyűjtőhez, még e, legfeljebb jövő hó folytán megküldésé, mi annál inkább reménytetik, minthogy ezen ajánlatok nagyméltósága Haynald Lajos püspök ur ő excellenciájának oly feltétel mellett indítványozása alapján tétetvén, miszerint minden megajánlott 10,000 ft után ő excellenciája 1000 frtot fizet, a haza-törvényeért s ezenek alapult trónért, s minden közjóért láng-érmelűleg tevékeny e nagy férfi, a megígért, de be nem adott ilyen összegek utáni ajánlatát is hiány nélkül beadja, kinek, hogy jó példaadása követése talál. ismételve is mondva edes remény kecsgetet. A csik-somlyói iskola pénzalapját kezelő püspöki bizottmány nevében Borskor Mihály, orsz. h. ügyvéd és pénz begyűjtő.

Száz-vám vidéke, oct. 14.

Sokszor el volt mondva már ezen becses lapok hasábján, s ha még többször ismételtetik, sem lesz felesleges, miután a munka, gazdaszat és kereskedelem az államélet legfontosabb tényezőjévé vált, elmondani, hogy a közlekedési utak jó karban tartása mennyire szükséges mind gazdaszati, mind kereskedelmi tekintetből.

Hogy Szebennek lesz, azt az alvinczi munkálatok szemmel láthatóvá teszik; de, hogy Erdélynek mikor fog leunni egy az ország s szükségnek megfelelő, észszerű és központi vasutja, annak idejét most még kiszámítani nem lehet.

Mégis, ha figyelemmel kísérjük azon mérnöki mozgalmat, melynek jelei Gyula-Fehérvártól Ludas felé, a Maros jobb partján mutatkoznak: legalább következtetni lehet, hogy e ponton is készülend valami. Mig ez és amaz elkészülvén, átadotnak a közlekedésnek, fő-fő és országos szükség, a különböző vidékek egybekötő szekerutait úgy kijavítani, hogy azok a közlekedés mind magán, mind pedig kereskedelmi közszentpontból könnyebb-bíttessék.

Es itt helyén látjuk — a t. szerkesztő ur engedelmével — megemlíteni azon Alsó-Fehérmegyében eső, úgy nevezett „száz-vám” vonalat, mely a Marost a Kis-Küküllő vidékével egybeköti.

Ki — néhány évvel ezelőtt — ezen utvonalon járt, bizonyosan nem feledhette el az ide s tova kanyargó, némely helyt tengelyly mélyedő sáros vagy doromos utat, azon számtalan, alig egy ölnyi keskeny roz hidaikat, melyeknek mid annyiszor megtörtént, hogy az átmenőnek vigyáznia kellettven, nehogy az egyik véga felől szekere lebukjék, addig másfelől zuhant alá; nem lehetett elfelednie főleg azon szerencsétlen utazóknak, ki esős időben indulván erre, vagy éppen át nem gázolhatott marha és szekérbeli romlás nélkül, vagy legnagyobb vesződéssel, egész napon kellett vészorognia ezen alig 2 mérföldet tartalmazó vonalon.

Ellenben, a ki most közelebről itt utazott, örömmel tapasztalva láthatta, nemes Alsó-Fehérmegyei tisztségének ezen vonalra fordított gondoskodását, a marosújvári és szentbenedeki járárok szolgabíráinak az utvezető, és csináltatott biztosnak ügyességgel párosult szorgalmát, melyek következtében, nevezett vonalnak fele részén egy jól rendezett ut áll készen nem sokára, azon tul pedig az elő-munkálatok egy intézetnek, hogy legtovább egy év múlva, Morosujvártól Dombóig, s ille-tőleg Küküllővárig a közlekedés nagy mértékben elősegítve leand. A „Száz-vám” vidékéről tehat ez örvendetes tudósítás.

Nem remélt esetben is, ha tán a maros-parti vasutvonalon még egy ideig hiányzanék,

föltöltés szükséges Kolozsvár, és Tordavárosokat Maros-Ujváron át Magyar-Sülye, Herepe, Dombó, Királyfalva híres bortermő helységekkel, s a két Küküllő partjain fekvő gazdag „borfölddel”, ezen körülötte álló vonal által egybekötve annyival is inkább, mert másfelől ezen út a m.-ujvárról a szállítás a Küküllő felé nagy mértékben megkönnyítve segítené el.

Miután a „száraz vámi” utvonálnak rendezését s jó karban tartását örömmel említém, sajnálom, hogy a Maros-Ujvárról Enyedre, főleg az inakfalvi határon átvezető út elhagyatottságát, s a hidaknak egész évekig is oly veszedelmes rossz karban tartását az illető megyei és járási előjáróknak figyelmébe kell ajánlani! M.-Ujvárt.

Sebestyén Áron.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Marosvásárhelyről october 15-kéről vezették a következő érdekes sorokat: Mármaros-Szigeten több lelkes honfiak újabb jelét adták királyhagományi testvéreink nemeskeblű jótékonyágának, s hogy mennyire óhajtották ők a közelebbi inséges évben a királyhagományi testvéreik által nyújtott segélyt viszonozni.

A közelebbi tanév végén a helyhíthetők lyceumában tartott közviszágak alatt ugyanis többvárosi és vidéki bonfiak a fehér asztal körüli barátságos összejövetelüket arra használták fel, hogy a közelebbi nyáron árvíz által inségre jutott erdélyi testvéreik segélyére pénzügyitést tegyenek.

Az összegyűlt 40, az az negyven frt és 20 kr. kiosztás végett id. gróf Teleki Domokoshoz küldetett s általa f. hó 9 kén osztott ki városunk több oly családjá közt, melyek a városunkat a múlt nyáron sújtott rémítő árvíz által esékely vagyonkajától teljesen megfosztattak s most a távolról nyújtott testvéries segélyért az egek urától áldást esdenek a nemes keblű adakozókra!

— Az „Oest. Ztg.” biztos forrásból úgy hallja, hogy a birodalmi tanács nov. 16-kára fog egybehívati.

— A „France” Bécsből és Galicziából nyert hírek nyomán azt írja, hogy a reichsrathnak galicizai tagjai vonakodnak székeiket a legközelebbi ülészak alkalmával elfoglalni. „Különös belyezt lenne — mondja a „France” — hogy a reichsrathok törvényes szabadságban részesüljenek, míg a választók tömege az ostromállapot alatt nyög. Ezen közben a lengyel képviselők elhatározták, hogy következő közép utat fognak követni: ők nem fognak megjelenni a reichsrath megnyitására s bevárják az első ülés eredményét. Ha a többség hajlandó lesz ezen életkérdés bonczolgtatásához fogni s azt a jog s méltanyosság alapján megoldani, akkor a képviselők elfoglalják székeiket; különben nemcsak nem fognak a tárgyalásokban résztvenni, hanem mandatumukat egytől egyig leteszik.”

— Bécsi hivatalos körökben hírlik, hogy Schmerling állomására Hübner báró, s gróf Rechberg helyébe külügyminiszerül Bloome gróf fogna kinevezetni. Egyébiránt a „P. Corr.” ezen híreit a „Politik” is megerősíti egy bécsi táviratban, mely szerint a küszöbön levő miniserválságnál az államminiszerium van leginkább veszélyeztetve. Hübnerrel alkudozások folyának, a ki Franciaországgal szövetséget, a belügyekben terjedelmes szabadelvű intézményeket s Magyarország kielégítését követeli.

— A miniserválságra nézve továbbá még azt rebesgetik, hogy pénzügyminiszerül Holzgethan, kereskedelmi miniszerül Hoek báró s igazságügyminiszerül pedig a fűntebb említett Bloomen kívül hg. Metternichet, gróf Apponyit és Bach bárót emlegetik, azonban az „Oest. Post” nemcsak jelenben, de a jövőre nézve is lehetetlennek tartja Bach külügyministerségét.

— A bécsi közbiztonság illustratiojával megjegyezhetjük, hogy az itteni főhadparancsnokság mult vasárnap adott első katonai segélyt (gyalogoságot és lovasságot) a rendőrségi éjjeli őrjáratokhoz. A város minden bejáratához állandó örök állítottak, míg a 2—3 emberből álló őrjáratoknak nem volt szabad egymástól meszebbre, mint annyira távoznok, hogy egymás segélykiáltását meghallhassák. Ezen őrjáratok azonban nemcsak a belvárosban, de a külvárosokban, sőt a sorompókon kívül is ezírtáltak.

— A „Neue freie Presse” a miniserválságról ezt írja: „Már akár létezik miniserválság, akár nem, annyi bizonyos, hogy a helyzet igen válságos a miniserválságban, a pénzügyminiserválságban is. Am tagadják a felhatalalos lapok, de a válság jelen van, s a dolgoknak az egész világ által ismert természetében fekszik. Hogy a válság már a személy-kérdésre is kiterjedt volna? a legközelebbi idő bizonyitandja be.” Az idézett lap azonban nem nagy fontosságot tulajdonít a személy-változásnak, kivéve, ha az utódo-

knabb elvet képviselnének a kormányban. Külügyministerség az „Oest. Post” szerint Metternich hírlő a párisi, gróf Apponyi-ról a londoni és b. Bachról a római követről beszélnek. Azonban mindezekre nézve — nyomd — nincs legkisebb fogantatás, mely fogva alaposnak lehetne gondolni a kombinatiót. Ezutal a hírek alulról és nem felülről származtak. Az „Oest. P.” nem csak jelenben, hanem jövőre is lehetetlennek tartja Bach külügyministerségét. Hagyományos dolog, hogy Austriában a külügyministeri állás a felső aristocrazia tagjaira rubáztatik, s bár Bach már csak ennélfogva sem fogna kinevezetni és maga sem fogadná el tán az állást, ő, ki nagyobb mértékben centralista, mint bármelyik mostani miniserv.

— Egy cseh lap közli nagy pozitívással a miniserválság egy szándékolt újabb, s közel négy év óta első lépését a magyar kérdés megoldása felé — ha a közlemez valón alapul. A „Tagesbote aus Böhmen” című lapnak pedig írják Bécsből: „A kormány oly lépésre szánta magát, mely talán a Magyarországgal való kiegyezést vonhatja maga után. Az államminiserv egyetért ebben az udvari kanczellárral. A magyarországi politikai és igazságszolgáltatási újítás lehető gyorsasággal hajtván végre, a magyar országgyűlési képviselők választása ki fog birtéttel. A magyar országgyűlés elé a február 26-diki patens fog terjesztetni tárgyalás és elfogadás végett; az államminiserv az ama pátenst teendő módosításokat fontolóra veszi, más szókkal: változtatásukba beleegyezik. A módosított alkotmánytervet aztán a reichsrath elé terjesztendő. Hozzá teszi azonban a levelező, hogy legjobb esetben is mindez hosszú időt fog kivenni.”

— A „Polit. Corr.” szerint a magyar ügyben a m. udv. korlátoknál is folyó komoly tanácskozások, melyekben Dobrzenszky udvari tanácsos csaknem mindig részt vesz, s hol többek között a választási mód megváltoztatása is szóban volt. Tegnap 6 ós. királyi apostoli Felsége személyes elnöke alatt miniserv tanács vala tartandó, s ebben, valamint a két következőben — ha csak minden jelek nem esznek — a reichsrath összehívását tárgyaló rendelet fog aláírni Magyarországra nézve is döntő határozat hozatni. Ennyi földadat mellett a horvát kérdést egyelőre még függőben hagyják.

— Norvégiában a posta-út Mandal és Christiansand közt, mint a „Stavanger Amtstidende” írja, m. hó 24 én 10—12 láb magas víz alá borított és a Mandalsfjorden keresztül vezető drága híd a táviró vonallal együtt elpusztult.

— (Egy kis tévedés.) Rumburgban azon hir terjedt el, hogy az alosburgi magaslato nagy rablás történt. A dolog azonban így áll: az erdőben késő este két vándorlőlegény találkoztak szembe, kik egymást utonálloknak vélvén, egymásnak estek, s a kölesösös dűngetés közt botjokat és pipákat is összetörték. Midőn végre tévedésről meggyőződtek, egyik a másiktól kártérítést követelt, miből újra ökölharcz fejlődött ki, — azután pedig, midőn a két foltokat megelégtették, mindegyik tovább folytatta útját.

— Nyitráról írják, hogy Tóth Vilmos volt országgyűlési képviselőt, e napokban lovaglás közben Ivánkához közel egy árkóbb puska-lövessel támadták meg, lova félreugorván, nem sebesült meg, de alig haladt 15—20 lépést, ismét rálőttek, szerencsére azonban ismét sikertelenül. Tóth most vissza akart fordulni, a megtámadót kézrekerítendő, de végre győzött a családíró kötelesség érzete, s azon vélemény, hogy ott még többen is lehetnek elrejtve, kik ellen fegyvertelenül felépni nem tanácsos.

— Néhány nap előtt történt, hogy egy kis társaság, mely a ludwigshafeni vasúti indóházat elhagyá, az ajánlott kocsiakat s zakkal utasítá vissza: „Majd csak arra megyünk, hol a többi ember jár.” — Ezt szakadozott német nyelven egy hölgy mondotta, s ez a hölgy Eugénia francia császárné volt. A társaság csakugyan gyalog ment át a rajnai hídon, szépen lefizette az egy krajczárnyi vátot s a legderültebb kedvben volt. A császárné valóban incognito utazott, s az „európai udvar”-hoz címzett szálloda idegenek könyvében „Le Pie, St. Julien és családja” név alatt íratá be magát. Az étkezés a közös étteremben tartatott meg, a francia császárné és kísérete folyvást — bár a legtöbbben szakadozottan — németül beszélt, élcelétek s nevetek, s a jelen volt többi vendég távolról sem képzelte, hogy mily magas hölgygyel van egy teremben. Csak a gazdag borralakótlintek fel, s midőn a magas vendégekért nagyhercegi fogatok jöttek Karlsruhéból, csak akkor sült ki, hogy kitette e Harun al Raschid-tréfát.

— A munkások zendülése Angolországban nem tartoznak a ritkaságok közé. Sőt mondhatni, hogy oly tömeges zavargások, minők Angolországban a munkások körében elő-

fordulnak, másutt sehol sem találhatók. S a legtöbbszőr, és éppen nem jogtalanul a közvélemény a munkás kéz mellett van a rideg törke ellenében. Jelenleg azonban nem ezen eset forog fenn. A legradicálabb angol lapok is határozottan kárhozták a staffordshirei munkások felzendülését, miután megbeszélhetetlen zsarnoksággal járnak el. Staffordshire-t a nép nyelvén a „fekete ország”-nak nevezik. A grófság déli vidékén minden talpalatnyi rész kőszénből áll, a völgy és domb körüskörül rideg jellegű s a légkör telve szénrészecskével. S itt vannak a bányák, melyek Birmingham és Manchester nagy gyári városokat a szükséges kőszénell ellátják. S e városokat most kőszén-inség fenyegeti. A nevezett grófságban ugyanis már három hónap óta nem kevesebb mint 30,000 munkás van forgásban, kik a bányai tulajdonosoknak megtagadva a munkát, azon nagy izgató társulatok pénztárából tartják fenn magukat, melyekre a munkások tömegesen szoktak befizetni, hogy segélyt kapjanak azon esetre, ha gazdáikkal összezerörnek. Ez történt a múlt nyáron is. A bányatulajdonosok ezt eleinte egykedvűn nézték, mert a munka megszünte mindaddig kevés veszteséget okozott, míg a készlet tartott s a szén szűke miatt nagy díjakat követelhettek s kaptak. De a készlet fogyott s a vevők a magas árakat nem akarták megadni. Az üzletforgalom e miatt meglanybult s ez annál érezhetőbb lett, miután a 30,000 szövetséges az egész grófság munkáit tyrannizálta. Több mülhelyben a tüzhely pusztá lett, ez által megint számos kis kereskedő jut tönkre, kik a munkásoktól élnek, s így megy az fokozatosan, hogy több bank is inogni kezd. Legújában sok tekintélyes férfi, mayorok és lordok a végül egyesült, hogy a vitázó feleket kibékítse. Sokan kíváncsiak az eredményre, miután ettől soknak jóléte függ.

— Nyiltposta. Csikszékbe Szabó Ádám urhoz. Uraságod egy nem válogatott kifejezést cikiztek küldött be lapunkhoz, a mely felelet akar lenni a lapunk 121-ik számában közölt udvarhelyszéki levélre. Lapunk általában soha sem elegendett önnek famosus ügybe, az emilitet levél is csupán a törvényes eredményt constatirozza, s csak annyit mond, hogy azon ügyben az udvarhelyi törvényszék delegatort, s hogy uraságod már volt is egy kihallgatáson; a ki administrator-ságából felüggesztése után is még mind a szék praetorialis házat lakja.

Ennél több ott semmi sincs mondva uraságodról, és sértő hangon írott levelében éppen ezekből egy tételt sem czáfol meg. A sajtó törvény minket nem kötelez arra még hivatalnok irányában is, hogy eltérő és tiszteletlen sértéseinek tért adjunk. Ön pedig e kérdésben nem mint hivatalnok, hanem mint kereset alatti egyén áll, kinek ügye a nyilvánosság elébe jutott. Ha nem való, a miket levelezőnk állit, annak megczáfolását szívesen elfogadjuk, csak hogy a czáfolat a tárgyhöz szőljön, s illedelmes hangon legyen tartva.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, oct. 15. Gladstone lord közelebből előbb Bostonban azután Liverpoolban beszédek alkalmával beszédek tartott. A lord nyilatkozatait azért tartják nagyjelentőségűeknek, mert ő nemcsak hogy jelenleg tagja a brit korona kormánytanácsának, hanem a legkülönböbb politikai szerepre hivatott államférfiut nézi benne a közvélemény. Kőnapiason szólva őt tartják annak az embernek, a ki egykor Palmerston nyomába fog lépni, a „jövő miniservelnökének.”

Az első beszéde általánosságokban forgott Anglia politikai mérsékletiségről, a közvéleménynek a kormányra gyakorolt támogató befolyásáról stb. A másodikban a franciaországi szerződésről szólt. Többek között ezt mondotta: „Nem vagyok képes diplomatiiai vagy hivatalos itéletet mondani az egyezmény értéke felett; de annyit mondhatok, hogy én nagy megelégedéssel tekintem. Meglehet, hogy nem nyujt reményt mindazoknak a nehézségeknek közvetlen megoldására, a melyek még az olasz népre súlyosulnak. De tudjuk, hogy Olaszország legjobb és legbülesebb férfiai azt hiszik, hogy az egyezmény által egy nagy lépés történt amaz országban a szabadság megszilárdítására.”

Salomon Aldermann is tartott egy beszédet greenwichi választói előtt, a melynek feltűnőbb helye így hangzik: „A mi külpolitikánk illeti, szívemből helyeslem szoros szövetségünket a francziák császárával. Nekünk nem kell birodalma belpolitikájába s kormányzási módjába avatkoznunk; én sajlardul hiszem, hogy Napoleon császár szintoly felvilágosult, mint büles fejedelem, s hogy a Francia s Angolország közti nyílt és szíves szövetség az európai békének legjobb garanciája. Szerencsém volt látogatást tenni III.

Napoleon császárnál, midőn ő a kőztársaság elnöke volt, és sohasem feledtem el e magasztos szavait: „Midőn én visszatértem honfirtársai közé, mondja meg nekik, hogy sohasem feledtem el ama menhelyet, a mit Angolország adott nekem, s hogy nem félhetek attól, mikép én valami, honuk érdekeivel ellenkezőt fognék tenni.”

Londonban f. hó 13-án a Palmerston lord halálának híre volt elterjedve; a „Sun”-nak azonban nagy öröme szolgál azt megezőfoltatni.

Franciaország. Páris, oct. 15. Az „Opin. nation.” a pápa világi hatalmának bukásáról irt cikiztében leplezetlenül kimondja, hogy ez a bukás már határozottan bekövetkezett. Hisz már tízenégy éve, ugymond, hogy a pápa tulajdonképpen nem souverain, mert hogy valaki az legyen, szabadnak kell lennie; már pedig a kit idegen csapatok oltalmaznak, az nem szabad, tökéletesen mind egy levén, hogy ki adja e csapatokat, ha nem veheti saját alattvalóitól. Így tehát éppen a világi hatalom akadály a pápa szabadságának, valódi szellemi souverainitásának.

A mint a „Köln. Ztg.”-nak írják Párisból, ott nincsenek egészen megelégedve a turini kormány fellépésével. Malaret báró a turini francia követ jelentette, hogy Turinban oly hangon beszélnek, a mi a szeptemberi egyezmény szavaival nem egyezik meg.

Olaszország. Turin, october 15. Az „Italia” egészen az egységre törekvő olaszok óhaját olvassa ki a szeptemberi egyezmény sorai közül. Idézi az 1861-i art. 29-i emlékeztet parlamentari határozatot, a mely így szól: „A miniserv nyilatkozatának meghallgatása után, s bízva abban, hogyha a papának méltósága, külső tekintélye és függetlensége, valamint az egyház szabadsága biztosítva lesz, akkor helyén fog lenni, Franciaországgal kezdet fogva a be nem avatkozás elvét alkalmazásba venni; és hogy Rómát, a közvélemény által fővárosnak kikáltva, egyesíteni fogják Olaszországgal: a kamara áttér a napi rendre.” „Látni való, így folytatja a közölt idézésre vonatkozó okoskodását az „Italia”, — látni való, hogy a nemzeti akarat e nyilatkozványában semmi sincs, a mi ellenmondásban állana a szeptemberi egyezmény záradékaival. Sőt a mi több, ha mélyebben akarunk vizsgálódni, úgy találjuk, hogy e napi rendnek szelleme egészen viszhangzik a külügyminiserv ur magyaróz sürgönyeiben. Az egyezmény elvileg Cavour gróftól veszi eredetét; Cavour neve tehát méltó joggal állhat ama diplomatikai felett, a kik az ő hazafias munkáját tovább folytatják.

Florenzi tudósítások szerint ott az Olaszország fővárosára lehetőse kilátása nem idézett elő valami rendkívüli öröndetes benyomást. A florenziei makacsul hiszik, hogy ez az ideiglenes „pünköszt királyság” nem sokára végetér, s akkor bizonyos, hogy Florenzből is ismétlődni fognak a turini véres események. Salernóban oct. 7-dikén Nicotera és San Donato herceg elnöke alatt népgyűlés volt, a mely a kormányhoz intézett felirásban kijelentette, hogy a szeptemberi egyezményt pártolja, Olaszország Rómához való jogainak fentartása mellett. Egyszersmind pénzügyitítés is volt a turini zavargás áldozatai számára. Több mint 7000 ember vett részt a gyűlésben, a kik közül sokan voltak a környékebeliek.

A turini lapok jelentik, hogy Sclopis, a senatus elnöke lemondott, s tüstént Manna által lőn helyettesítve. A lemondás oka nincs tudva; azonban ez híhetlőleg újabb feljűlt tekinthető a senatusban s a kamrában fölmerült véleménykülönbségnek. Mindemellett is folyvást kedvező parlamenti vitákat lehet remélni a sept. 15-iki egyezményre nézve. A parlament, a mint mondják, szinte teljes számmal leend együtt; számos oly követek is készűlven Turinba induli, a kik a legtöbbit ülészakban nem voltak jelen, s az egyezmény ellenének törekvései elszigetelve fognak maradni.

Ez alkalomból az „Opinione” Ricci Emilnek szemére veti, hogy egy általa legközelebb közzétett levél által az országban az elcsüggedés s levertség magvait igyekszik elhinteni. „Ricci ur”, ugymond elfeledi, „hogy már eddig is 22 millió olaszból 400,000 királyságot lehetett volna alakítani, 400,000 fűnyi sereget szervezni, s jó tengerészetet készíteni elő. Ily megnagyatolt tények mellett sajnos látványt szolgáltat, hogy némely egyének a scepticismust s elcsüggedést igyekeznek diadlra jutatni.”

Bolognából jelentik, hogy Pepoli marquis, a ki a s. pétérvári olasz követségről lemondott, jövő vasárnap követjelöltül fog fellépni a san-giorgii és pisanói választók előtt.

A „Corriere d’Emilia” bolognai lap azt a véleményét fejezi ki, hogy a bolognai lakosoknak követnők kellene ama városok példáját, a melyek követeiket oda utasíták, hogy a parlamentben a szeptember 15-i egyezményt

s a fővárosnak Florenzbe áthelyezését támogatják.

A florenzi „Nazione” szerint Castella ezredes már ama helyiségek kiválasztásával foglalkozik, a melyek könnyíteni fognak a kormányzat székhelyének áttételét. Névszerint a San-Firenze-zárda a követ-kamra, a két-százak terme a senatus, a régi palota a külügyminisztérium számára stb. szolgálhatnának helyiségül.

Németország. Berlin, oct. 15. A „Nordd. Allg. Ztg.” alaptalannak nyilvánítja a „H. Bors.” bécsi levelezőjének azt a közlést, mintha Poroszország a bécsi kabinetnek kezdeményezést ajánlott volna Franciaországgal kezdendő alkudozások iránt, a francia-porosz kereskedelmi szerződés 31-ik cikkének megváltoztatása végett, arra az esetre, ha Austria örökre lemondana a vám-egyletbe belépés iránti igényéről.

Amerika. Mexicoból sept. 5-én kelt tudósítások szerint, a helyzet katonai szempontból igen kielégítő volt. Juarez ex-elnök, mi-

után Biedras-Negras-ban saját kormányát szervezni próbálta, a lakosság ellenséges magatartása miatt elhagyta ama várost, s a Cohahnila-államtól északra terjedő hegyek közé menekült, csupán 1800 ember levén vele, egyedül Negrete s Ortega tábornokok maradtak hívek hozzá, s köveik őt, azonban el voltak tőle, rövid időn abban hagyni az ezennél már hasztalanná vált harcot. Nagyon valószínű, hogy egy két hónap alatt minden ellentállás el fog enyészni. Juarez családjának, mely legközelebb Uj-Orleans közelében egy jöszögot vásárolt meg, azt írta, hogy jövő január első napjaiban ő is oda fog menni. Miksa császár 2-kán Caernavacába érkezett, legközelebb tett utjából visszatérve. Legközelebb őt Mexikoba várják. E városban előkészületeket tettek a függetlenségi ünnepélyre, melyet sept. 15-kén nagy fényvel akartak megülni. Ez alkalommal a császár szándékozik letenni amaz emlékszóbor alapkövét, melyet az ő parancsából fognak a függetlenség hőseinek emelni.

A „France” szerint a juarista párt meg-hódolása napokint újabb haladást tesz. A csendes tenger mexikói partjairól érkezett leg-utóbbi tudósítások szerint, az összes kikötők a beavatkozás zászlóját tűzik ki. A mazatlan-i lakosok a juarista haderő eltávoztával, követ-séget küldöttek Miksa császárhoz, hogy kor-mányához csatlakozzanak.

Ujabb. Berlin, oct. 19. A „Kreuztg” brüsseli levelezője szerint Napoleon császár ismét foglalkozik az olasz confederatio ter-vel. E szerint az új confederatio a követ-kező három osztályból állana: a pápa az egy-házi állammal; Victor Emanuel északi és köz-pész Olaszországgal; déli Olaszország gyanit-hatóság egy szard második szülöttséggel. A szü-vetség elnöke lenne a pápa.

— Páris, oct. 18. Azt beszélik, hogy Victor Emanuel az orosz császárnét megfogja látogatni Nizzában. Az orosz császárnak Na-poleonnal való találkozása még bizonytalan;

minden esetre a legnagyobb incognitoban fog történni.

— Turin, oct. 18. A lelépett Selopis helyébe Mauno van kinevezve a senatus elnö-kévé, a ki egykor négy évig miniszterelnök volt. Selopis sértve érzi magát, hogy a Fran-cziaországgal folyt alkudozásokat nem közöl-ték vele.

Gabonaár Kolozsvárt oct. 20-án 1864.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)
Tisztbúza 3 fnt 10 kr. Elegybúza 2 fnt 36 kr. Rozs 1 fnt 60 kr. Árpa 1 fnt 40 kr. Zab — fnt 70 kr. Törökbuza 2 fnt 30 kr. Pi-tyóka — fnt — kr. Marhabús 13 kr.

Bécsibörze Oct. 21-kén. Nemzeti köl-ésön 78.80. 5% Metallikus 70.10. Bank-rész-vény 77.4. Hitel-részvény 178.70. Váltó Lon-donra 116.65. Ezüst 116.—. Arany 5.54.
1860-diki Állam kölcsön 92.30.

October 19-én: Urbéri kárpótási kötvény Magyarországi 72.50. Erdélyi 68.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt

Megjelent s már kapható!

EGY FORINTÉRT

Kolozsvári nagy Naptár

1865-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS.

Hogy olvasóink előre tájékozassák magukat minő bő s változatos tartal-mu Naptárt nyernek a legpompásabb **színezett könyvmatu** diszkeppel együtt **egy forintért**, itt közöljük tartalmát is, melyben irodalmunknak na-gyobb részt a **legjobb** hangzású neveivel találkozunk az olvasó.

T a r t a l o m:

I. Naptár rész. II. Szépirodalom és történelem. Bíró Szép Anna. Közli: *Gálffy Sándor*. Miért áll görbén az enyedi toronycsillag? P. *Szathmáry Károly*. Mikor imádkozom. *Isidorától*. Erdély nevezetesebb asszonyai. a) *Ujfalvy Krisztina*. b) *Cseri Ilona*, b. (Wesselényi Mik-lósé). c) *Kornizs Kata*, (Haller Jánosé). d) *Gr. Bethlen Kata*, (Haller Lászlóné, később gr. Teleki Józsefné). e) *Báró Dániel Polixena*, (br. Wesselényi Istvánné). f) *Gr. Teleki Mária*, (gr. Rédei Adámné). *Kőváry László*. A passio-hétén. *Szász Gerő*. Esmetüredékek, Imogen naplójából. *Isidorától*. Zsuzsi nagyságn. *Medgyes Lajostól*. Egy rövid felvilágosítás. (Humoreszk) *Gyarmathy Miklóstól*. Oly egyedül állók. *Hilártól*. Kirándulás székelyföldre. (Naplótüredék). *Gyertyánffy Istvántól*. Temetőben. *Jakab Jánostól*. Belső Farkas Sándor naplója. Oly nagyon szeretet! (Román). *Girardin Emilia* után *Szász Domokos*. Bornemisza Anna levéltárcájából. Közli *Szidgyi Sándor*. Nem derülhet ki világom! *Isidorától*. Az elátkozott herceg. *Balázs Sándortól*. Őlni vá-gyik. *Réthy Lajostól*. Pegli tündértörte. *Br. Bánffy Dezsőtől*. Az éneklő lélek. (Erdélyi népmonda). Közli *Pataki Ferenc*. Gulyoljatos bátran. *Hilártól*. Rozsnyai Dávid folyamodása az erdélyi kir. főkörmányszéki bizottsághoz hátramaradt fizetése ügyében. Közli *Szabó Károly*. Elutazott! Convert után *Szász Domokos*. Visszaemlékezés Közép-Amerikára. (Nő élet). *Dr. Ellendorf* után. Kornis Gáspár bucsuzótója 1683-ból. Közli *Torma Károly*. Egy esküvő után. *Szász Bélától*. Benkő József. (életrajz). *Papp Mártontól*. Az 1784-ben táma-dott oláh zenebonának leírása. Készítette *Benkő József*. (Az eredeti kézirat után) Kolozsvá-ról. *Ujfalvi Sándortól*. A hütlének. (Népies költői beszély) *Hory Farkastól*. Ha lovad van, szénád is legyen. *René*. Tündér szárnyan. *Besenyőtől*. Hogy lehet valaki az an-gol tudós társaság tagja? (Humoreszk). Művészeti életrajzok. Magyar testvéreink Moldva-Olahországban. *Koos Fernestől*.

III. Természettudomány. Virágdivat *Brassaitól*. Az év négy szakának a növény-világának uralma. a) Tavasz. b) Nyár. c) Ősz. d) Tél. *Pávai Vajna Elektől*. A kanári madár sajátosságairól s a vele való bánásmódról.

IV. Ipar és kereskedelem. A gazdaság elemeiről a társadalomban. *Sámi László*tól. Honnan vegyünk pénzt? *Gáman Zsigmondtól*.

V. Mező és kert gazdaság. diszkertészet. Kolozsvár kertész ipara: a) 30 év előtt és most. b) Sétátér. c) Bonyumál. d) Fűdik. e) Zöldség piac. f) Magkereskedés. g) Gyümölcsészet. h) Virágtenyésztés körül Kolozsvár kertiben. i) Bánya Vita villája. j) Sirkert. k) Grois Nándor ur villája. l) Házsógar dísz. m) A legszebb rózsabokor. n) Múzeum kert. *Nagy Ferenc*stől. Kilátás. *Berde Aron* jog-academia tanártól.

VI. Köztisztviselők és egyetemen. A kolozsvári nemzeti színház. (B...) A kolozsvári jótékony nőegylet. *Kovácsi Antaltól*. A maros-vásárhelyi jótékony nő-egylet keletkezése és működési rövid története. *Szava Farkastól*.

VII. Gernyeség. *Gálfi Sándortól*. Czimkép magyarázat.

VIII. Vegyes cikkek. A papiros története. *Papp Mártontól*. Nehány szó a lóel-adásról. Lószelidítés titka. Az erdők s azoknak rendeltetése. *Idb. Borsinczki Károlytól*. A földkéreg- és a mohák viztartó képessége az erdőkben. Az „Österreichische Vierteljahrs-schrift für Forstwesen” után *Paulinyi Sándor*. Venyige trágya. *B. Bánfi Dezsőtől*. Valami az akácokról és annak vetéséről. (E. L.) A repeze ellenségei. *Nagy Jánostól*. Faoltó tapa-szok. *Nagy Jánostól*. Természeti levélenyomatok (Natur Selbdruck). Virágzásasztás. (E. L.) Osztrák posta-ügy. *Reisenhofer Rudolftól*. A kolozsvári cs. kir. posta menete és jövede.

IX. Gazdasági aprók. A lovak táplálásáról. Biztos óvszer a búzafüszög ellen. Kukoricza-érés siettetése. Miképp lehet megátolni, hogy fel ne mogyozzék a saláta? Hogyan lehet a bort penésztől, hordó s dohoszagtól megóvni? Új mód a lovak életkora megtudha-tására. Szőlőt frissen eltartani Szilvát eltartani Burgonya betegsége ellen. Szappant készíteni a háztartásban. Könnyű és új mód fonat fehéríteni. Egyzerti orvosság a váltóhideglelésellen. Moly ellen. A ruha-keményítés módja. Cselédbért, árándát mutató tábla újpénzben. Távir-dák. Bélyegilleték fokozatok. Kamat számítás. A királyhágón inneni vásárok hónapokint. Tiszti névtár. Kolozsvári kalauz. Erd. Múzeum-egylet. Erd. gazdasági egylet. Kaszino. Polg. társalkodó. Iparos olvasó-egylet. Stein J. Kölesön-könyvtára. Nőegylet könyvtára. Orvosok, sebészek, szülészek, borbélyok, köz-bábák. Gyógytárak. Tudakozó intézet. Kisegítő, pénztárgy. Könyvkereskedések. Festők, fényképeszek, rajzta-nítók. Ének- és zenetanítók. Nyelv-mesterek. Ércmetszők. Orgonakészítők. Ecet-gyár. Gépészek. Gépraktár. Gőz-malom. Gyertya-gyárak. Olaj-gyár. Rozsoltis készítő. Szeszgyárak. Vendéglők, szállodák. Iparos csehok.

A Naptárra szóló megrendeléseket gyorsan s a legpontosabban teljesítjük.

Az aláírók példányainak szétküldését már megkezdettük; a kisebb megrendeléseket — a pénzbeutó postabér megkiméltése tekintetéből — utánvétellel küldjük.

(Bélyegmentesített.)

(270)

(1—*)

Az erdélyi kölcsönös JÉG- és TŰZKÁRMENTŐ társulat Kolozsvárt.

E 20—30 ezer tagra gyarapodott, jelenleg évenként már 15 millió biztosított tőkét meghaladó társulat emberbarátias közhasznú törekvését, s a jelen kifejlődését tekintve, szá-badot veszen magának állított igazgatósága ezennel a t. közönség e társulat iránti figyelmét tiszteletteljesen újabb felkérni, annyival inkább, mivel e társulat tagjainak, kik ugyanazon személyben biztosított és biztosítottak, egyesegyedül céljuk az, hogy egyesek közt eshető véletlen és előre nem látott elemi károsodást, tagjai mentől nagyobbra kiterjedt sokasága között szétosztva, a lehetőségig hatálytalanra tegyék; s e végett mentől többen részesednek vagyonuk biztosításával e társulatnál, annál inkább gyarapodik a közös célra törekvő erő; de egyszersmind az egyesek által hordozandó kölcsönös kötelezettség is an-nál inkább megoszolván, lehetővé teendő, hogy a legesekélyebb biztosítási díjakkal lesz al-kalmazható, a midőn itt a tagok, a közös pénztárhoz járulni csak annyi biztosításért díj-résztlettel kötelesek, a mennyi a társulatnak káresetei fűződésére és ön fenntartására szük-séges, mint ezt már eddig is a lefolyt évek kedvező irányára szerint különböző időszakokban tagjaink a befizetett díjból „osztalék” czime alatt 24—64% is történt részesedésük által s így a legutányosbbságát is tényleg tapasztalták.

A mint a társulati részvét, következőleg a biztosított tömeg gyarapodik, épp ugy a tagok egymásnak kölcsönösen nyújtott kezeskedések is (minden 13—14 millió 1 millió) fokozatosan nő, ennél fogva e társulat bármely más alapon levők között, aránylag, nem-csak hogy a legnagyobb garantiával bír, hanem egyszersmind minden az ügyfolyamból eredő haszon vagy nyereség csak a biztosított tagok sajátja.

Mint kölcsönöz intézet is 1856 óta, ré-zint a goodjaira bizott „letétemények” gyűml-ösztetése által magát e társulat közérdekűvé tette, a mennyiben az a felmerülő káresetek rovása nélkül tanácsos és lehetséges volt. Ilyképpen is eddigelé a társulat területén, jelesen a két testvérmagyar-hazában 843 tagjának szolgált támpontul, kik egyszersmind azon meg-nyugvást is szerzették maguknak, hogy rendszeren a rövid időszakra kivehető tőkékérti kamat-juk saját érdekük emelésére, a tartalék gyarapodására, nempedig idegen ezülu tőzserkedők hasznára fordították.

Minden igazságos, szabályszerű alapon felmerülő kárkövetelés illő, méltányló eljárásban részesülve, épp oly gyorsan és minden hátrány nélkül egyenlítettett és egyen-lítettik ki, mint bármely más, csak névszerinti milliókból álló alapítókével ellátott, rész-vénytársulatnál szokásos.

E bazi, és nemere nézve csak egymagára álló, meg nem ingathatott társulatunkhoz csatlakozni, valamint bármely szükséges felvilágosításokat szerezní lehet e társulat ország-szerte felállított ügynökségei által.

Cs. kir. m. erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társaság IGAZGATÓSÁGA,
Kolozsvárt, oct. 15. 1864.

A társulat ügynökségei Erdélyben:

Abrudbányán: Árkosy Károly. Adámonos: Kovács Károly. Al-Csernatonban: Farkas Pál. Al-Siményfalván: Marossy János. Aroklálya: Klein János. Báldalván: Dániel Odón. Balástelkén: Fejér Mihály. Baróthon: Gergely Ferenc. Bánfy-Hunyadon: Zakariás Kristóf. Bálványos-Váralján: Császár László. Bereczken: Fejér János. Bethlenben: Csűrös József. Bözöbön: Árkosy Mózes. Brassóban: Poppovits T. B. Bürkösön: Keszegh Samu. Csáki-Görbön: Holtzer József. Csik-Bánfalván: Madár Antal. Csik-Tapolcán: Lázár Dénes. Cs.-O.-Tusnádon: János Péter. Dálnokon: Kovács Károly. Dészen: Keresztes Nándor. Déván: Baló Benjámin. Dobrán: Lázár Lajos. Dobokán: Hodor Károly. E.-Sz.-Györgyön: László Gergely. Erzsébetvárosban: Tamásy János. Eszelneken: Kiss Ferenc. Felvinczen: Magyar Pál. Fogarason: Nehrer Sámuel. Futásfalván: Hajdu Albert. Gyaluba: Kónya András. Gagyban: Ádám Dénes. Gyèresen: Károlyi István. Gerenden: Hegedűs Lajos. Gelenczén: Bodor Ferenc.	Gy.-Szt.-Miklóson: Száva Gerő. Gidófalván: Vajna Károly. Harasztoson: Székely Elek. Hátszegben: Ehrentetzerberger Péter. Hidvégen: Nagy Sándor. Hidalmáson: Hataludý Albert. Hom.-sz.-Pálon: Farczadi Sándor. Ilyefalván: Gál István. Karczfalván: Lukács István. Károly-Fehérvárt: Dergán József. K.-Ujfaluban: Bocskor Károly. Kékesen: Sepsi Mihály. Kertelken: Vályi Elek. Kerzen: Pindur Ferenc. K.-Vásárhelyt: Kovács Dániel. Kolozson: Veres Sándor. Kovácsán: Deák Dániel. Krizbán: Szermerjai Károly. Maksán: Jancsó Ferenc. Márkosfalván: Kocsis Károly. Martonfalván: Simó Sándor. Mező-Bádon: Szekeres László. M.-Fülpösön: Zilinczy Pál. M.-Gy.-Monostoron: Hory Farkas. M.-Ilyén: Fekete György. M.-Lundason: Nyerges Ferenc. M.-Péterlakán: Benkő János. M.-Solymoson: Bogdán Mózes. M.-Ujfaluban: Boér Bálint. M.-Ugrán: Ifj. Kiss János. M.-Vásárhelyt: Czecz Miklós. Medgyesen: Kapp Ferenc. M.-Szilváson: Mihály István. Miriszlon: Sándor János. Mocsos: Veress Mihály.	Nagy-Borosnyón: Konya Sándor. Nagy-Enyeden: Cziner József. Nagy-Galamfalván: Hegyi István. Nyárád-Szeredán: Csörgöfy József. Naszodón: Mihály József. Nyujtódón: Benkő Napoleon. Oláh-Topolcán: Valter Mihály. Ördögkúton: Iucze József. Pánczéleschen: Farkas János. Parajdon: Lázár Antal. Pályánban: Fülöp Péter. Radnóthon: Komáromy György. Száván: Kovács Zsigmond. Szászvárosban: Lészai János. Szász-Máthén: Nagy Mihály. Szász-Sebesen: Simon Gergely. Sz.-Régben: Atzner János üvegye. Széken: Mihály Endre. Szerderesen: Sándor Lajos. Szt.-Ábrahámban: Lórintzi Mihály. Székely-Kocsárdon: Sükköd Ferenc. Szék.-Kereszturon: Kádbó Antal. S.-Szt.-Györgyön: Barthos Domokos. Székely-Údvárhelyt: Beczasi Manó. Tekébe: Riener Mihály. Th.-sz.-Györgyön: Ifjabb Thorotzkai Sándor. Tordán: Völcs György. Tövösen: Márton Ferenc. Uj-Székelyen: Buzogány Elek. Uj-Vinczen: Butyka Dani. Uzonban: Vajna Tamás. Vaján: Cseke József. Vizaknán: Timár Károly. Zágóban: Demeter Samu.
--	---	--

(268)

(3—12)

BALÁZS BOLDIZSÁR BUNDA-BAKTÁRA.

A TANÁCSHÁZ MELLETT 3-dik szám.

A hol is mindennemű férfi és női utazó és városi BUNDÁK talál-tatnak jutányos árak mellett.

Valamint becses megrendelések pontos teljesítésére vállalkozik fennirt.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)